

Hálaadás

a Pozsonyi Úti Református Egyházközség
állandó kiadványa
2017 reformáció

Tartalom

- Berkesi Gábor: A Predestináció tana – 2. oldal
Székely Tamás: Imádkozzunk! – 3. oldal
A Luther-rózsa – 6. oldal
Presbiterek az ígéről: Szűcs Attila – 6. oldal
Reményik Sándor: A fordító – 8. oldal
Családi délelőtt a reformációról – 9. oldal
Gyülekezeti híreink – 10. oldal
Ajánló – 12. oldal

500
re-formáció

A Predestináció tana

„...Könyörülök azon, akin könyörülök, és kegyelmezek annak, akinek kegyelmezek. Azért tehát nem azé, aki akarja, nem azé, aki fut, hanem a könyörülő Istené... Azért akin akar, könyörül, akit pedig akar, megkeményít.” Róma 15,18

A predestináció a kálvini életmű neuralgikus pontja, sokak számára botrányköve. Így hangzik: Isten némelyeket örök üdvösségre, másokat örök kárhozatra rendelt. Belátható, első olvasatra, hallásra szinte magyarázhatatlan. Isten egyeseket örök üdvösségre rendelt – még ez csak érthető –, de hogy örök kárhozatra, felfoghatatlan. Ezek szerint egy gonosztevő – lehet bármily aljas – üdvözülni, aki szándéka szerint mélyen tisztességes – ha Isten így rendelte – elkárhozik? Vizsgáljuk meg az Ige józanságával mindezeket. Adott két fogalom: kárhozat, üdvösség, ezeket külön-külön is nézzük meg.

Kárhozat (katakrízis) = kritikus helyzet, állapot, örök megoldhatatlanság, pusztító tehetetlenség. Egy példával illusztrálva: valaki kérdezi az orvost feszült izgalomban sú-

lyos beteg szerette ügyében, és ezt a választ kapja: „nem ígérhetek semmit, mindent megteszünk, lehet, hogy megmarad szerettük, lehet, hogy nem, lehet, ha megmarad is, lebénul.” Ez a kárhozat. Sorsom, vágyaim nincsenek saját kezemben.

Üdvösség (salutio) = amikor – Reményik Sándortól kölcsönözve – magától megoldódik, pozitíva

fordul életem. Amikor rádöbbenek, hogy nem az oly megfoghatatlan, csálóka véletlen jött segítségemre, hanem az élő Isten hajolt nagyon közel hozzám. Vegyünk elő az újszövetségből példát, két jézusi tanítvány, Péter és Júdás passiói szerepét. Az egyik megtagadja, a másik elárulja mesterét. Egyformán aljasság mindkét tett, ám az egyik túléli és folytathatja, a másik bevégez földi életét. Pedig mennyire szeretnivaló Júdásban az őszinte bűnvallás. Rádöbben tette ocsmányságára, és őszintén bűnt vall. Visszaviszi a kenőpénzt a papoknak, odavágja lábuk elé, és felordít: „elárultam az ártatlan vért!”. Majd felakasztja magát. Péter is rádöbben magyarázható gyöngeségére, mikor találkozik a két tekintet: Jézus mélységes empátiával, szere-

tettel vádoló szeme, Péter fruszt-rált, stresszes nézésével. Majd megszólal a kakas. Péter zokogni kezd, kísírja magából kárhozatos érdekvilágát, és folytathatja. Itt érthető meg a predestináció tana: Isten nem rohan levenni Júdás nyakáról a kötelet, hagyja meghalni. Péter él. Ezek szerint Péter az üdvözült, Júdás az örök kárhozott? Ember ebbe ne szóljon bele, az örök üdvösség adománya nála, Istennél van, bárkit üdvözíthet, Júdást is. Talán a fordítás nem szerencsés, Isten nem rendel, hogy kárhozatban maradni. Ez teológia, semmi köze a polgári törvényekhez. Aki bűnöző volt Kálvin korában Genfben is, arra nézve meg voltak a civil törvények. Az Isten szeretet; kit hív el, kit nem, kit üdvözít, kit nem, ez az Ő szuverén joga. Neki szándéka, hogy minden ember hitre jusson és üdvözüljön. Soli Deo Gloria!

Berkesi Gábor

Imádkozzunk!

„Hálaadásunkban Rólad emlékezünk”

Teremtő Istenünk, Szerető Atyánk, mindenségnek Mindenható Királya! A sok hangosan s ékesen szóló trombita fanfárja közt egy csöndes pillanatot találva hadd vigyük szent színed elé a mi hálaadásunk szavát!

Hálát adunk néked, aki szólsz, és ha te szavad teremtő, életre hívó, világmindenséget formáló szó; a te szavad királyi bölcsesség, prófétát szólásra kényszerítő erő, a bűnbánatra, megtérésre, s a bűnöst megmentő kegyelmed deklarálása, hála érte neked! S hála néked, hogy a Te szavad nem maradt titokban kinyilatkoztatott isteni bölcsesség, hanem Krisztusban testté lett Igeként megváltoztatta a világot, s benne az emberi életet!

A te szavad Urunk a mi egyedüli igazodási pontunk. Hiszen a te szavadból, „Egyedül a Szentírásból” ismerhetünk meg tégedet és Önmagunkat. Hisszük, hogy Te személyesen ajándékoztad nekünk a te ígédet. Hálásak vagyunk azért, hogy magyar nyelven olvashatjuk, s magyar nyelvünk fejlődésének forrása, megtartásának ereje, s kultúránk kovásza lett az Írás.

Hálát adunk neked, hogy „Egyedül hit által”, és nem bármiféle igyekezetből remélheti néped, hogy nekünk ajándékozod üdvözítő kegyelmedet. S bár a világ szomjazza jócselekedeteinket, a szeretetnek és hitnek cselekedeteit, köszönjük, hogy nem ezekért tartasz meg, hanem a nekünk ajándékozott hit által indítasz arra, hogy megtartsuk törvényedet és ne csak üres szavakat hangoztatva osszunk meg szép aforizmákat a szeretetről, hanem cselekvő szeretettel hozza közel néped és egyházad az emberekhez a Te irgalmadat.

Hálát adunk neked, hogy „Egyedül a te kegyelmed” eltörli bűnünket. Megvallhatjuk Neked nyomorúságunkat, Neked, aki drága véreden megváltottál bennünket az ördögnek minden hatalmából, s ezért tulajdonoddá lettünk mindörökké. Megfizetted, amit ember meg nem fizethet, elvégezted, amit emberi szó meg nem köszönhet, megcselekedted, amit emberi cselekedet meg nem tehet. Ingyen kegyelemből, s felbecsülhetetlen értékű áldozattal.

”Krisztusunk, egyedüli Közbefordítónk”: vidd a mi hálaadásunkat Szent Atyád színe elé és

könyörögi értünk nyomorúságunkban! Ne hallgasd el akaratomat néped előtt, s add a te Szentleked vezetését, hogy tudjunk járni a te Utadon, a te Igazságod szerint, hogy miénk lehessél te, ki magad vagy az Élet!

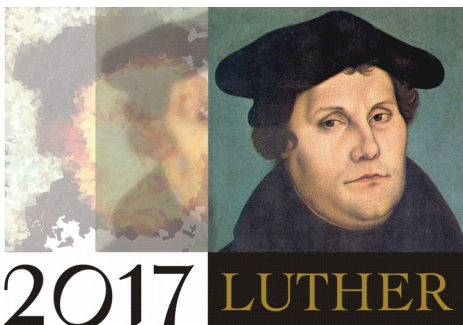
Talán egy ember megtérése is megváltoztathatja a történelmet

és az egyházat, de tudjuk, és hisszük és valljuk, hogy egyházunknak

„Mindig újulnia kell”: talán nem látjuk azt a 95 vitatható problémát, melyet templomunk kapujára szegezhetnénk 500 év múltán is, de azt hisz-

szük és valljuk, hogy nem cselekedhetnek más tagok, mint amit a Fő megkíván. Ezért a Te néped hálásan hirdeti szavadat, a Te tested cselekszi a rá bízott feladatot és maga előtt látja szenvedő alakodat, s bár talán útja nehéz és küzdelmes, feltámadásod ígéretére tekintve tudja, hogy a vége nem lehet más, csakis győzedelmes!

Új idők új Luther Mártonai: a Te szolgálád. Hiszen a hitet és a boldogságot te adod, miként mennybe vágó nélkülözésünket, vigaszra vágyó könnyeinket, örökséget váró szelídségünket, megelégtetést reménylő igazság-iránti epekedésünket, irgal-

masszát ígérő irgalmas lelkületünket. Te adod a szívnek tisztaságát, hogy meglásson Téged. Te adod a békéltetés szolgálatát, mert az embert, s a Te népedet megbékítetted önmagaddal. Te feded fel előttünk, megannyi Pátmosz-sziget szenvedő Jánosai előtt a Mennyet, hogy erőnk legyen elviselni üldöztetésünket. Ha letérünk az útról: könyörgünk valódi megújulásért, új formáltatásért, újjáteremtésért, reformációdért, hogy lehessünk Benne a te új teremted!

Egyedül tied legyen a dicsőség! Hiszen te adtad a mögöttünk levő öt évszázad útját, világosságát, s te is bocsátod meg minden sötétségét. Hálaadásunkban Rólad emlékezünk, hiszen te cselekedtél mindig is választottaid által, s te nem hagytad magára sohasem tévelygő népedet, hanem szenvedéssel, igével, kemény

prófétai beszéddel hívtad, hogy megtalálja hozzád az utat. Dicsőség neked, aki teremtesz, aki fenntartasz, aki bölcsen igazgatsz! Dicsőség neked mindörökké! Ámen.

Székelly Tamás

”Az egyház nem más, mint az összes szentek gyülekezete, amely kiterjed mindenre, minden időben.”

Kálvin János

SOLA *Scriptura*

SOLA *Fide*

SOLA *Gratia*

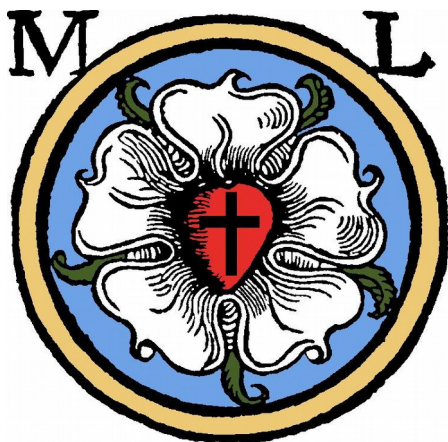
SOLUS *Christus*

SOLI *Deo Gloria*

500
reformáció

A Luther-rózsa

A jelkép szimbolikájáról így írt Luther 1530. július 8-án Lazarus Spenglernek:

”Mínhogy tudni szeretnétek, hogy pecsétem jól sikerült-e, elmondom, milyen gondolatokat akartam pecsétnyomómon, teológiám ismertetőjegyén, megmintázni. Benne kellett lennie elsősorban a keresztnek: Fekete kereszt a szívben, amelynek természetes színűnek (piros szív) kellene lennie, hogy állandóan emlékeztessen a Megfeszítettbe vetett hit boldogító hatalmára, mert akkor leszünk igaz emberek, ha szívből hiszünk. Ez a kereszt fekete ugyan, megöl és fájdalmat okoz, de meghagyja a szívet eredeti színében, nem semmisíti meg a természetet, hanem életben tartja... Az ilyen szív

fehér rózsán pihen. Azt jelenti ez, hogy a hit örömet, vigasztalást és békességet terem, tehát viruló fehér rózsákon vezérel bennünket. Nem úgy adja a békét és örömet, mint a világ! Ezért kell fehérnek és nem pirosnak lennie a rózsának. Mert a fehér a lelkek és az angyalok színe. Ez a rózsza égszínkéék mezőben virul, mert az ilyen lelki és hitbéli öröm az eljövendő öröm előhírnöke már most a hitben élve és reménységben hordozva. De még nem az igazi öröm. Ezt a mezőt aranygyűrű veszi körül. Az ilyen boldogság ugyanis örökké tart a mennyben, nincs vége, drágább minden örömnél és vagyonnál, ahogyan az arany a legnemesebb és legdrágább ásvány.”

Presbiterek az ígéről

Ne félj, csak higgy! – Szűcs Attila

A régi családi otthon szülői ágya felett olvashattam ezt az ígét: „Ne félj, csak higgy!” Márk 5,36. Fiatalon csak átszaladt a tekintetem rajta, ám most, közel fél évszázaddal a hátam mögött, úgy érzem, mindig ez az ige volt az, amelyik leginkább erőt adott és elkísért a mindennapok harcaiban, küzdelmeiben.

Születésem óta természetes, hogy a Pozsonyi úti református templom az, amit sajátomnak mondhatok, hiszen nagyapám, édesapám, nagynéném is presbiterek voltak itt. Tőlük tanultam, hogy a közösség nem alakul magától, azért dolgozni kell. Talán ez a tenni akarás és valamilyen Isteni sugallat vezetett arra, hogy tanár lettem.

Huszonöt évesen az életem két legfontosabb szerepe egyszerre indult el: elkezdtem tanítani és apa lettem. Megannyi ok az aggodalomra és félelemre! Minden nap kiállni és tanítani, elhinni azt, hogy amit mondok, ahogy élek az példa, megtanulandó minta lehet a diákjaim és a saját gyerekeim számára is. A családomért érzett felelősség miatt, bizonytalanságaimban és veszteségeimben, kértem, kérem sokszor az isteni segítséget. Olyankor próbálom az egyszerű mondatot megfajtenni: Ne félj, csak higgy! Nehéz ezt a kérdést boncolgatni, de talán úgy magyarázom testnevelő tanári magamnak, hogy a lovasnak, vagy a tornásznak is vissza kell szállni a lovára, vagy a szerére, ha leesett róla.

Ha nem teszi, ott marad benne a félelem, és talán nem is fog soha többet újra felülni rájuk. Így lehet ez a lelki sérüléseinkkel, fájdalmainkkal is, hogy mikor leesünk „hitünk lováról”, és hagyjuk, hogy a harag, a fájdalom, a veszteség érzése uralkodjon el rajtunk, akkor lehet, hogy soha nem találunk majd vissza a szeretet útjára. Az ige nem csak egy felirat a szoba falán, megéléshez kell egy lelki otthon! Nekem ez – ahogy a fiatalok is hívják, mint kiderült a sok nyári hittanos táboroztatás alkalmával – a „Pozsi”.

Az istentiszteletek békéje és a gyülekezettel való közös éneklés segít letenni a mindennapok fáradalmait, félelmeit. Hálaság lehetünk reformátor elődeinknek, hogy a legszébb nyelven – magyarul – hallgathatjuk Isten tanításait, amelyek így eljuthatnak a szívünkig. A fenti gondolatokat megerősítik 462. énekünk sorai: „...Mert nélküled az én erőm oly kevés, de hol te jársz előttem nincs rettegés.”

A fordító

Károli Gáspár emlékezetének

Alkotni könnyebb: a szellem szabad,
 A képzelet csaponghat szerteszét,
 Belekaphat a felhők üstökébe,
 Felszánthatja a tenger fenekét,
 Virágmaggal eget-földet bevethet,
 Törvénné teheti a játszi kedvet,
 Zászlóvá a szeszélyt, mely lengve lázad,
 S vakmerőn méri Istenhez magát...
 Az alkotás jaj, kísértetbe is visz.
 A fordítás, a fordítás – alázat.

Fordítani annyit tesz, mint meghajolni,
 Fordítani annyit tesz, mint kötve lenni,
 Valaki mást, nagyobbbat átkarolva
 Félig őt vinni, félig vele menni.

Az, kinek szellemét ma körülálljuk,
 A Legnagyobbak fordítója volt,
 A Kijelentés űs-betűire

Alázatos nagy gonddal ráhajolt.
 Látom: előtte türelem-szövétnek,
 Körül a munka nehéz árnyai:

Az Igének keres magyar igéket.
 Látom, hogy küzd: az érdes szittyá nyelv
 Megcsendíti-e Isten szép szavát?
 És látom: győz, érdes beszédinek
 Szálló századok adnak patinát.

Ó, be nagyon kötve van Jézusához,
 Félig ő viszi, félig Jézus őt.
 Mígnem Vizsolyban végül megpihennek,
 Együtt érve el egy honi tetőt.
 Amíg mennek, a kemény fordítónak
 Tán verejtéke, tán vére is hull,
 De türelmén és alázatán által
 Az örök Isten beszél – magyarul.

Reményik Sándor

Családi délelőtt a reformációról

Családilag, pici gyerekekkel ünnepelni a reformációt? Honnan tudják, kik voltak reformátor ősünk, mit jelentenek a latin nyelvű jelmondatok? Amikor azonban összegyűlik az egész család babától óvodáson, iskoláson át szülőig, sőt nagyszülőig, akkor hirtelen minden nagyon világossá, érthetővé és valóságossá válik. Kinyitjuk a reformációi kincsesládát, ami roskadáig tele van, hiszen felsorolni sem lehet, mennyi ajándékot kaptunk az elmúlt 500 évben. A legkisebbek is csillogó szemmel várják, mi lesz a következő kincs. Mert a reformáció nem csupán kreatív foglalkozás sok szemléltetéssel, játékkal, illusztrációval, fizikai kísérletekkel. De nem is megtanulandó latin mondások és történelmi események sorozata. Hanem mindennapi életünket átható, ma is jelenlévő, élő valóság. Amikor a gyerekek és a szüleik kitették a mi wittenbergi vártemplomi ajtónkra a saját tételeiket, akkor lehetett együttesen megélnünk, hogy

mindannyian rengeteg mindent kaptunk a reformációtól: hitet, kegyelmet, gyökereket, egyházat, anyanyelvet, lefordított Szentírást, identitást, közösséget, barátokat. Ezeknek az értékeknek pedig nem csupán mi felnőttek, hanem gyermekeink is már most részesei. Rengetegen jártak a szülők, nagyszülők közül egyházi, református iskolába. És sokan járnak ma is a gyerekek közül. Van folytonosság. A reformáció nem csupán múlt, hanem jelen, sőt jövő is.

Minden résztvevő kapott egy virághagymát, hogy elültetve otthon gondosan ápolgatva tavaszra kinőjön a saját „debreceni líciumfája”. Remélem, húsvétkor mindannyiunk számára kivirágzik a reformációi virág, szimbolizálva, hogy a hit, a kegyelem, a reformációi örök megújulás soha el nem fogy. Mert nem csupán az 500. évfordulóra kell készülnünk, hanem az 501-re és a következőkre is. Hogy örökre megmaradjanak ezen a földön a reformáció értékei. Soli Deo Gloria!

Berkesi Anna

Gyülekezeti híreink

Október 21-én családi délelőttöt rendeztünk a Reformáció ötszázadik jubileuma alkalmából. Köszönet Berkesi Annának a szervezésért és lebonyolításért, Andrej Noskonak pedig a nagyszerű fényképekért.

Emlékfa ültetés

Csathó Péter testvérünk kezdeményezésére, a Presbitérium céladakozásával valósult meg a Reformáció 500. évfordulója alkalmából rendezett emlékfa és díszcserje ültetés. Az esemény szervezője, Komjáthy István presbiter Luther Márton híres mondatát idézte „Ha tudnám is, hogy holnap elpusztul a világ, még akkor is ültetnék egy almát.” Az ültetés során a templomkertbe kerül egy bókoló ezüst cédrus, valamint további díszcserjék. Köszönjük Csathó Péternek a beszerzést és szállítást!

Hittanosokkal – múzeumban

Október 4-én, egyik hittanos csoportunkkal megtekintettük a Reformáció 500. évfordulójára készült vándorkiállítást a Magyarországi Németek Házában.

Reformációi előadások

”Ott rossz kedély nem férhet el, hol néhány jó társ énekel...”

Vajon milyen kérdéseket tennének fel reformátor eleink mai szokásainkról, hitéletünk hétköznapijairól? Hol található életünkben a Biblia? Mit jelent számunkra az istentisztelet? Fontos-e az éneklés? Élünk-e a közösség megtartó erejével? 2017. szeptember 20-án, szerda este 18 órakor a Reformáció 500 éves évfordulójának emlékére előadást hallhattunk dr.Szabó Lajos rektor úrtól: Milyennek szeretné látni Luther és Melanchton a mai egyházat? címmel. A teljes előadás megtekinthető, meghallgatható honlapunkon, a <http://pozsonyiuti.reformatus.hu>-n az Élő ige > Igehirdetések és előadások > Pozsonyi úti esték menüpont alatt.

”A magyar lélekhez ő áll legközelebb, akit legkevésbé ismerünk.” (Ravasz László szavai Ulrich Zwingliről)

Kálvin – Zwingli mit üzen az egyháznak? címmel 2017. október 18-án este szintén előadást hallhattunk a Pozsonyi Úti Esték sorozatban. Előadónk Németh Pál Pestszentlőrinc-Ganzkertváros-i református lelkész volt. Az előadás letölthető a honlap Élő ige > Igehirdetések és előadások > Pozsonyi úti esték menüpontja alatt.

Ajánló

Ige-idők, a Magyar Nemzeti Múzeum időszakos kiállítása

A Magyar Nemzeti Múzeum Ige-Idők kiállítása a magyarországi reformáció történetének folyton változó, összetett viszonyaival ismerteti meg látogatóját, aki egyedülálló, páratlan kincseket láthat, és részletes magyarázó szövegek segítségével tájékozódhat. Az erdélyi fejedelmek portréi, Huszár Gál énekeskönyve, amely a világon egyetlen példányban létezik, az Esterházy-gyűjtemény egyes darabjai, a 17. századi politikai röplapok, a 18. századi torvajai orgona mind e fél évezred szellemi és tárgyi lenyomatai. Nyitva november 5-ig.

Hálaadás. A Pozsonyi Úti Református Egyházközség állandó kiadványa. ♦ Szerkesztők: Berkesi Gábor, Berkesi Anna és Mátyás Imre. Fotó: Vajda László. Tördelés: Mátyás Imre. Felelős szerkesztő: Berkesi Gábor. ♦ Készült az OpenOffice Writer segítségével. ♦ Nyomtatás: Copyrama kft. ♦ Szerkesztőség: 1133 Budapest, Pozsonyi út 58. ♦ E-mail: imre.matyas@gmail.com ♦ Honlap: <http://pozsonyiuти.reformatus.hu> ♦ Telefon: (1) 3-294-062

A Nemzeti Filharmónia koncertje

2017. november 1-én csodálatos koncertnek ígérkezik a Hamar Zsolt vezette Nemzeti Filharmónia Pozsonyi úti vendégszereplése. A koncert – melyre a belépőjegy 2500 forintba kerül – 20 órakor kezdődik. Szerepettel várunk mindenkit! Műsor:

Gárdonyi Zoltán Dicsérő ének a 45. zsoltár verseire, Brahms Német requiem, op. 45.

Közreműködnek: Nemzeti Filharmónikusok (Hamar Zsolt karmester), Balga Gabriella szoprán, Kálmándy Mihály bariton, Nemzeti Énekkar (karigazgató: Somos Csaba)

<http://www.filharmonikusok.hu/koncertek/brahms-nemet-requiem>

Adventi koncert

December 10-én, vasárnap 18 órakor nagyszabású koncert lesz templomunkban. Szeretettel várjuk a gyülekezet minden tagját. Műsor: Mendelssohn: 42. zsoltár, Tillai Aurél: Reformáció kantáta

Karmesterek: Oláh Gábor és Erdélyi Dániel. Közreműködik a Pozsonyi úti Hálaadás kórus és a Központi Református Kórus.